

Наше Слово

PIK LXVII № 29 (3388) ВАРШАВА, 17 ЛИПНЯ 2022 РОКУ
ЦІНА – зл. 5 zł (VAT = 8%) – CENA NUMER INDEKSU 366609

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК TYGODNIK UKRAINSKI UKRAINIAN WEEKLY
Інтернет-версія газети www.nasze-slowo.pl ISSN 0027-8254

Україною одержимий не лише путін

Загальна мобілізація була би «останньою краплею» у чаші безкінечного терпіння російського народу, – каже професорка Агнешка Легуцька, аналітикиня Польського інституту міжнародних справ.

Ще у березні в одному з інтерв'ю **Сергей Пугачов**, який сам себе називає колишнім другом путіна, сказав, що навіть якщо грошей не буде, суспільство підтримуватиме свого президента. Чи це справді так?

Для путіна важливіша політика, ніж економіка. У нього є гроші на війну. Він постійно, упродовж кількох років відкладав їх, зокрема, у спеціальний Фонд національного добробуту і не витрачав навіть на пандемію. Санкції Заходу є, звісно, певним запобіжником для російських воєнних дій, але не зупинять їх. Якщо припустити, що російська макроекономічна ситуація – низький державний борг та в міру стабільне державне фінансування – залишатимуться на одному рівні, це дозволить російській економіці і далі фінансувати воєнні дії. Війна оплачуватиметься за рахунок подальшого зубожіння суспільства, економічної рецесії та падіння ВВП. Але з огляду на одержимість путіна Україною та імперську одержимість самих росіян, ця війна може бути довгою. Путін відносить втрати економіки до категорії витрат на війну, яка для нього є найважливішою.

Щодо одержимості. Російські націоналісти закликають до мобілізації та офіційного оголошення війни Україні. Чи путін піде на такий крок?

Я вважаю, що часткова чи повна мобілізація є певним обмеженням для путіна. З одного боку, росіяни заново полюбили свого президента за – як він це називає – «спеціальну військову операцію» в Україні. Водночас вони неготові помирати на цій війні. І попри те, що у росії продовжується так звана «тиха

мобілізація», бо там скасували ліміти призову на військову службу, росіяни й надалі бояться, що влада оголосить якусь форму мобілізації чи воєнний стан. Вони воліють дивитися на цю «операцію» по телебаченню, де її подають як успіх російської армії на фронті, але гинути – це вже завелика жертва для путінського режиму.

Відтак, що може допомогти путіну? Може, розкол у європейській солідарності щодо підтримки України? Складається враження, що Франція та Німеччина вже готові позбутися «проблеми», якою для них є війна. От лише ціною цього миру має стати втрата частини українських земель.

Ці тези обумовлені ситуаціями всередині держав. У Німеччині на це накладається багато чинників, зокрема комплекс щодо росії. З'являється також прагматизм, пов'язаний з утомою від війни, втомою від високих цін на продукти та втомою політичного електорату. У випадку Емманюеля Макрона може бути так, що він хотів би стати людиною, яка після якогось дзвінка отримає ствердну відповідь від путіна, що він готовий до мирних переговорів. Мотиви таких позицій німецького та французького лідерів – різні. От тільки вони є невдалими та короточасними. Припускати перемир'я чи завершення війни на російських умовах на цьому етапі означає ніщо інше, як фактично визнавати «статус-кво» окупації української території російською армією. Це також дуже ослабило би українську сторону. Звичайно, це означало би також величезні жертви серед українського цивільного населення, яке росіяни під

час окупації нищать. Помилкою є думати, що перемир'я зупинить смерті та страждання людей. Саме тому росію треба змусити відступити, і це – єдиний сценарій, за якого людські страждання припиняться. Це – в руках Заходу, який передусім має забезпечити поставки зброї.

Розмови лідерів Німеччини, Франції та навіть особисто канцлера Австрії з путіним після масових убивств у Бучі, Ірпені тощо. Що ви про це думаєте?

У нас та в інших країнах Центрально-Східної Європи добре розуміють, що дипломатія не змусить путіна поступитися. Коли ти сам йому телефонувеш – ти показуєш власну слабкість. Це стає для путіна сигналом, що він може дозволити собі ще більше жорстокості щодо українців. На жаль, у деяких країнах не розуміють, що приходить такий час, коли треба перестати висувати пропозиції. Бо це не наближає мир, а лише призводить до ескалації війни.

Позиція Німеччини у питанні допомоги Україні стала для вас несподіванкою?

Саме Німеччина є прикладом справжнього когнітивного дисонансу, тобто розбіжності в очікуваннях та реальності. Це пов'язано із дуже повільними змінами політичної парадигми, вибором між росією та країнами Східного партнерства, які сприймають росію як загрозу. Спроби прикрити все пацифізмом – що «німецька куля не може вбити російського солдата» – зводяться до високої інфляції, яка зачіпає німецьких виборців. Вони, по суті, розділені. Половина виступає за надання

Україні зброї, половина – проти. Сам Олаф Шольц спостерігає за рейтингами правлячої партії, підраховує, що німці скоро втомляться від війни та почнуть перелічувати гроші у гаманцях. Тому німецький канцлер намагається «перечекати» питання, зокрема, поставок озброєння і дуже хотів би якнайшвидше закінчити цей конфлікт.

Не можна надсилати боєприпаси, аби не вбити росіянина. Джо Байден теж сказав, що США не планують надавати Україні ракетні комплекси, якими можна було би вразити якусь ціль на території росії.

Це радше непорозуміння, адже Україна має з росією спільний кордон, і в такому випадку кожний постріл може вразити ціль на території рф. Це висловлювання дуже «роздули» в медіа. Звичайно, добре, що США в певному сенсі повернулися до Європи.

Але навіть такі слова про постріли чи фраза Байдена про те, що США не намагатимуться призвести до повалення путіна у москві – чи це не сигнал для росії «ми вас не чіпатимемо, бо боїмося»?

Під час візиту до Варшави Джо Байден сказав, що путін не може залишатися на своїй посаді. Це сприйняли так, ніби він закликає росіян скинути їхнього президента. Безумовно, війна в Україні має для владіміра путіна екзистенційний вимір. Поразка у воєнній кампанії матиме вирішальне значення для його позиції в росії. З іншого боку, участь США в допомозі Україні також має свої приховані цілі. Адже це, безсумнівно, сприяє ослабленню російської федерації, і повалення путіна було би додатковим бонусом. Але коли це таки станеться, то через ситуацію всередині росії.

Що ви думаєте про санкції ЄС, зокрема про заборону на експорт нафти? Бо путін каже, що немає проблем – якщо її не купить Євросоюз, то це зробить Індія. І справді, якщо порівняти березень-травень минулого року і цього, то видно, що Індія втричі збільшила експорт нафти.

Як відомо, повного ембарго на нафту і нафтопродукти в Європі немає, на чому росія заробляє найбільше. Я думаю, що у росії будуть великі проблеми через санкції. Чи вдасться їм усе це надіслати до Індії? Необов'язково. Дійсно, Індія збільшила обсяг закупівлі енергоресурсів у росії, але вона також виграє від цього.

...розраховуючи на знижки.

Саме так, тому в російський бюджет надходить менше грошей, адже вони мусили знизити ціну. Досі 2/3 російського експорту йшло в Євросоюз, і на цьому рф заробляла найбільше. Достатньо ввести блокаду двох російських ресурсів – газу і вугілля – і росія, хоч і не розвалиться, матиме величезні проблеми.

На кого сьогодні кремль може розраховувати?

Це Індія, Китай і Туреччина. Туреччина також буде країною, яка вириватиметься з цієї співпраці.

Золоті дні у темні часи

Маце́й
ПІОТРОВСЬКИЙ
Історик, українціст,
голова
товариства
«Фольковіско»

Біографія Зеленського на польській пошті. Синьо-жовті прапори на офіційних і приватних будівлях. Проукраїнські (та антиросійські) мурали, банери, графіті. Простір польських міст ніколи не був так наповнений символікою дружби з Україною чи з будь-якою іншою державою або організацією.

До Польщі із початку повномасштабної війни до середини травня приїхали 3 мільйони осіб з України, що не викликало масштабного соціального конфлікту (хоча, звісно негативні випадки та тенденції траплялись), а навпаки — хвилю демонстративної симпатії. Хоча революційні події в Україні у 2004 і 2013-14-х роках спричинили суспільний інтерес поляків, це ніколи не мало такого масштабу, як вибух проукраїнських емоцій після початку повномасштабної російської військової агресії.

Однак такий розвиток подій не був очевидний із самого початку. Ситуація формувалася дещо інакше ще до середини лютого 2022 року. Польське

суспільство було збентежене і стурбоване концентрацією російських військ біля кордонів з Україною. Польська влада ще не так помітно долучалася до військової допомоги Києву — уряд, скоріше, зайняв вичікувальну позицію. У показових поставках зброї домінували Великобританія і США. Польща стояла в тіні, що викликало певне збентеження натовських союзників.

Однією з відповідей на питання, чому польсько-українські відносини настільки пожвавились після 24 лютого, може бути позиція саме двох суспільств, а не планова політика урядів. Щоби краще це зрозуміти, варто повернутися ще на кілька місяців назад. У 2021 році три організації — Фонд ім. Фрідріха Еберта, Колегія Східної Європи та Українська призма — оприлюднили спільне масштабне дослідження під назвою «Поляки та українці у повсякденних контактах». Це цікавий документ епохи — стоп-кадр з довоєнного часу.

Висновок дослідників наступний: наші народи відносно добре знали одне одного (враховуючи «асиметрію відносин» — тобто те, що українці краще проінформовані про Польщу, тутешню мову та культуру, ніж навпаки). «В обох країнах значна частина респондентів не висловлювала жодних негативних стереотипів та наголошувала на схожості та близькості двох народів, що є добрим знаком для майбутньої співпраці», — писали дослідники. При цьому у 2021 найгіршою частиною польсько-українських взаємин 50% опитаних в обох країнах назвали політичні відносини.

Науковці передбачали тоді, що на нас чекає стабільний час «нормальних»,

«добросусідських» взаємин між народами. «Загалом це дослідження знаменує настання плюралістичної доби, коли польсько-українські відносини розвиваються на відмінних рівнях. Це стосується взаємодії між людьми різного віку, різної зайнятості, вихідцями з різних регіонів та з різними мовними навичками. Ця демократизація відносин та їхня різноманітність передбачає, що на зміну конфліктним темам минулого прийдуть більш звичні взаємодії», — писали автори звіту.

Так би, певно, і сталось, якби не війна. Замість формування цих «звичних» взаємин ми отримали майже революційну ситуацію. У дослідженні TGM Research з березня 2022 року видно, як на це реагували поляки. 80% опитаних висловили тоді думку, що «поляки й українці повинні триматися разом», майже стільки ж — що Польща повинна приймати біженців. Натомість 61% респондентів сказали, що особисто знають когось із України — це найбільше число з-посеред європейських країн (Італія — 40%, Угорщина — 30%, Німеччина — 25%).

Натомість бачення ситуації українцями показує звіт «Біженці з України у Польщі», підготовлений компанією та фондом EWL у співпраці з Центром Східноєвропейських студій Варшавського університету. Згідно з цим дослідженням, 36% людей обрали Польщу як місце прихистку, тому що ця країна «найближча Україні в культурному плані». 27% та 24% відповідно їхали сюди, бо мають друзів/знайомих або родичів, а 19% — бо «поляки дружньо ставляться до громадян України». Лише 6% опитаних висловили побоювання щодо «дискримінації через походження» — більші проблеми люди вбачали у пошуку роботи (42%) чи слабкому знанні мови (38%).

Схожі дані подає Міждисциплінарна лабораторія дослідження війни в Україні. Згідно з їхніми даними, біженці їхали до найближчого західного сусіда, бо там уже були їхні рідні та друзі (44%), а також через те, що «Польща близька за культурою та мовою» (42%) і «до Польщі можна було швидко потрапити з України» (25%).

Соціологія з 2021 року показує нам, що поляки й українці були ментально добре підготовлені до раптової інтенсифікації контактів. Процес інтеграції обох народів, який тривав останні вісім років, дав основи для того, щоби люди могли налагодити стосунки у цей буремний час без масштабних конфліктів чи політичних сварок. Держави й уряди були готові до цього гірше, реагували із запізненням. Саме громадяни та неурядові організації, часом — представники локальних адміністрацій, були на місці першими. Натомість держава була змушена підкоригувати свою політичну лінію відповідно до суспільних рухів і ініціатив. Початкова пасивність чи обережність уряду перетворилась у те, що ми бачимо зараз — ефективну та сильну політичну і військову підтримку України. Важливу роль в цьому відіграли, на мою думку, саме суспільні настрої та хвиля взаємної солідарності по обидва боки кордону.

Спонтанна реакція польського суспільства була гідною захоплення. Але тепер на нас чекає складний процес довгострокової інтеграції нових жителів Польщі. У ньому дуже велику роль повинні відігравати держава і місцеве самоврядування, ефективна адміністрація, яка буде організовувати систему охорони здоров'я чи освіти. Варто визнати, що перед нами ще — довгий шлях. ■

Продовження з 1 сторінки

Це «розгойдувана» держава, яка має відносини як із НАТО, так і з росією. Хоча з останньою вони прагматичні. Москва точно опиниться в ізоляції від держав вільного світу. Але є й цілий так званий глобальний південь, тобто Африка і деякі країни Латинської Америки, які є альтернативою для кремля.

Лідер Південної Осетії Алан Гаглоєв скасував запланований на 17 липня референдум про приєднання регіону до росії. Страх примусової мобілізації, як в «ДНР» і «ЛНР»?

Південна Осетія кілька разів хотіла провести такий референдум. Але дуже часто ці спроби блокувала сама Москва, бо знала, що не зможе задовольнити потреби жителів Південної Осетії чи Абхазії. Зараз знову з'явилися спекуляції на тему референдуму. Чому досі їх блокували? Бо такі квазидержави, які російська федерація визнає «незалежними», мали впливати на свої «рідні» країни — наприклад, на Грузію. У лютому філософія щодо цих квазіутворень змінилася. У мене складається враження, що росія захоче створити щось на кшталт Радянського Союзу. Ходять чутки, що 11 вересня в рф відбудуться вибори, і у цей же день пройде «референдум» в Осетії. Схожий можуть провести і в окупованій Херсонській області. Після таких «референдумів» в Осетії і так званий «Херсонський народний республіці» ці утворення, наприклад, вимагатимуть входження до складу російської федерації. Звичайно, не виключено, що після нього путін не буде мобілізувати новобранців.

Яка зараз у росії мета?

Безумовно, спочатку її метою було взяти під контроль всю територію, змі-

нити владу в Україні та «захистити» населення Донбасу. Перші два пункти не вдалося реалізувати, а третій — так, тобто росіяни окупували 20% території України і «вибили» собі сухопутну дорогу до Криму. Окуповавши ці території, рф продовжуватиме тероризувати Україну. Адже бомбити чи обстрілювати українські міста з окупованих земель чи блокувати чорноморські порти не становить проблеми. Отже, росія матиме непрямий контроль над Україною, знищуючи її економічно за допомогою уламків території, які вона окупувала. Таку мету путін може «продати» своєму населенню, кажучи, що «захищає населення Донбасу».

А як щодо мирних переговорів?

Вони заплановані на осінь «під парасолькою» деяких західних країн. Звісно, я би хотіла, щоби цього не сталося, бо це не був би позитивний сценарій для України. Замороження конфлікту закріпило б окупацію. Я боюся, що Захід міг би піти на те, аби росія фактично отримала «статус-кво» на окупованих територіях. Деякі західні лідери після «референдуму» скажуть, що досягли всього, що було можливо, підтримали Україну, як могли. На жаль, це лише дасть росії час перегрупуватися та завдати новий удар. Це не дуже хороший сценарій, але він можливий.

Чи можливий сценарій ядерної загрози з боку росії?

Поки росія повільно рухається вперед, такої загрози немає. Лише якщо вона почне повністю програвати в Україні — а відомо, що путін одержимий ідеєю контролю над Україною — то у випадку швидкого повернення окупованих територій, я вважаю, у пориві відчаю він міг би вдатися до такої зброї.

Йому в росії дозволять це зробити?

Є два варіанти. Один — це «партія війни», яка хоче ще більше тиснути на Україну, але є також «партія миру», яка каже, що час відступити. Я думаю, що зараз оточення путіна становлять люди, які думають так само, як він. Тож певною мірою він мав би їхню згоду на символічне «натискання кнопки».

«Росіяни вчиняють в Україні по 200-300 військових злочинів на день, загалом — уже понад 15 тисяч. Війна закінчиться поразкою для росії та трибуналом для владіміра путіна та інших злочинців». Так заявила українська делегація під час одного з обговорень у Радбезі ООН. Судовий процес для путіна або для воєначальників. путіну є чого боятися?

Віддати главу держави під трибунал — це проблема. Бо, згідно з законом, росія мала би офіційно заявити, що її президент — злочинець. Як це було у сербів із очільником Союзної Республіки Югославії Слободаном Мілошевичем. Тобто ми припускаємо, що в росії відбувається внутрішній переворот, і таким чином росіяни визнають, що вчинили агресію проти України. Прагнучи очиститися як нація, вони віддають під суд свого лідера як того, хто змие цю провину. Тоді такий сценарій можливий.

Я хотів запитати ще про самих росіян. Я вже не кажу про злочини в Бучі, Ірпені та інших містах. Але розповім

про іншу ситуацію. Росіянин, який вкрав у Маріуполі PlayStation, тепер просить у своєї жертви пароль від облікового запису, бо не може грати в ігри. Ви знаєте росіян? Хто вони такі?

Колись у мене була подруга-росіянка, яка сказала мені, що мріє, аби її країна мала такий вплив, як Радянський Союз. Що це нездійснена мрія. Цікаво, що згодом їй самій довелося тікати з рф. У цьому — парадокс і трагізм становища росіян. Їм прищеплюють ідею інституту російської держави. Держава є єдиним постійним елементом російської ідентичності, який не був знищений радянською системою і навіть на початку 1990-х років. У радянські часи інститут сім'ї, церкви та багато інших були зруйновані. Тому держава для росіянина — це святе, тому вони готові відбирати у людей їхні права на користь державних установ. Для них дуже важливо, щоби їхню країну поважали на міжнародній арені. Саме путін дав громадянам відчуття важливості держави. Тому вони й кажуть, що готові були би загинути за неї — але далі слів справа ніколи не йде.

Поважати — тобто боятися?

Так, боятися росії мають за її межами, але і всередині держави має панувати страх. Бо існує переконання, що саме страх робить цю державу цілісною. ■

Павло ЛОЗА

Фото з архіву героїні статті

Професорка Агнешка Леґуцька — аналітикиня з питань росії програми Східної Європи Польського інституту міжнародних відносин. Займається зовнішньою та внутрішньою політикою росії, питаннями безпеки та конфліктів у Східній Європі, відносинами ЄС-росія та НАТО-росія, російською дезінформацією та гібридними загрозами.

ГРОМАДСЬКІ ВІСТІ

Результати Солідарної Пачки – вартість допомоги перевищила 3,5 млн злотих

Солідарна Пачка – спеціальний, червневий випуск Шляхетної Пачки, вже позаду. У Вікенд Див, тобто 25-26 червня, допомогу отримали 1119 сімей біженців, тобто близько 3800 осіб, що перебувають у скрутному матеріальному становищі. Солідарна Пачка відбулась тільки завдяки величезному залученню й відданості волонтерів, донорів та індивідуальних й інституційних благодійників, а також друзям Шляхетної Пачки та медіа.

Фото надано організаторами

«Для мене це такий зворушливий момент, коли незнайомі люди об'єднуються завдяки нам, завдяки Пачці. Люди, які хочуть допомогти, можуть допомогти тим, хто має менше», — пояснює Йоанна Садзік, президентка Асоціації WIOSNA, яка організовує Шляхетну і Солідарну Пачку. Конрад Кручковський, директор з комунікацій Асоціації, додає: «Ми дуже вдячні, що в цей час, у червні, це виявилось можливим».

Солідарна Пачка в цифрах

Волонтери Солідарної Пачки залучили до програми 1119 родин. Кожна з них отримала допомогу. До Солідарної Пачки приєдналися 959 волонтерів. Серед майже 3800 людей, яким допомогла Солідарна Пачка, понад 2000 — це діти, понад 630 — самотні батьки.

«Я вірю в те, що донори та волонтери не тільки допомагають комусь тут і зараз, але й справді створюють кращий світ. Бо ці діти це запам'ятають. І я вірю, що вони захочуть те саме зробити для інших», — згадує Ольга Менько, голова фонду «Інститут Польща-Україна» та подруга Шляхетної Пачки.

Маємо велику вдячність

Найчастіше Солідарні Пачки потрапляли до матерів, які самостійно виховують дітей. До сімей, яких роз'єднала війна, які в Польщі повинні будувати своє життя заново. Одна з тих, кому допомогли, була Анастасія, мама двох синів-підлітків, яка в Україні працювала вчителькою початкових класів, а зараз мусить їхати 30 км до фабрики, в якій працює фізично. Для неї ця пачка була допомогою, завдяки якій буде легше бути самостійною.

Інша історія стосується родини Наталі, яка перебуває в Польщі з трьома дочками, сином та донечкою своїх друзів, яку забрала з України на прохання її батьків. Через війну й тугу діти швидко подорослішали, в кімнатах вже не звучить їхній сміх. Коли дочки-підлітки запропонували, що замість школи шукатимуть роботу, вона не погодилась. Знає, якою важливою є освіта. Вона утримує їх всіх, хоч часто їй важко — чоловік, що перебуває в Україні, втратив роботу і наразі тільки волонтерить. Дивлячись на пачки, які відкривають діти, Наталя зворушено промовила: «Хочемо подякувати за такі чудові подарунки для дітей, за їхні емоції. Чесно кажучи, таких емоцій в них не було давно».

Вручаючи пачки, волонтери почули багато слів вдячності. Діти дарували їм кольорові малюнки. В багатьох домішках матері зворушливо згадували, що це одна з перших ситуацій, коли їхня дитина, замість темних картин війни, знову почала малювати щось оптимістичне. Коли підліток, що говорив тільки про те, що як подорослішає, то захищатиме свою країну й родину, — відкриваючи пачку, знову став підлітком.

Солідарна Пачка — вартість допомоги понад 3,5 млн злотих

Допомога, що передана родинам в межах Солідарної Пачки, перевищила 3,5 млн злотих. Середня вартість пачки становила майже 3200 злотих. Пачки, що

були підготовлені донорами, вражали, адже вони задовольняли не лише три основні потреби сім'ї. Благодійники пам'ятали про виконання особливих прохань, часто здійснювали теж мрії. Кожна п'ята пачка вартувала понад 4600 злотих.

Подарунки Солідарної Пачки часто спрямовані були на великі родини, задовольняли багато нестандартних для Пачки потреб, таких як: мовні курси, прилади для роботи чи навчання тощо. Так було у випадку Ірини, яка хотіла повернутися до своєї професії косметолога і в потребах вказала косметику. Втратила дар мови від зворушення, коли в одній з пачок знайшла необхідний для роботи манікюрний набір. «Завдяки цій пачці я зможу почати працювати та утримувати сім'ю», — сказала Ірина. Пачка — це не тільки матеріальна допомога. Завдяки Пачці (а це найважливіше) люди, що потребують допомоги, знову відчувають себе важливими, відчувають, що на них звернули увагу. Хтось захотів дізнатись про їхню історію. Вибрав їх, допоміг.

Ми не підвели сім'ї, що потребували допомоги

Випуск не був з легких. Поляки сильно долучились до допомоги від початку війни, а таке залучення — це теж втома. Також ніхто не сподівався, що Пачка буде потрібною в червні. В черговий раз вона дотримала свого слова: кожна родина, додана до програми, отримала допомогу. Це не було б можливим без волонтерів, донорів, благодійників, друзів по бізнесу й медіа. Вони знову помітили сім'ї, які потребують допомоги, вирішили присвятити їм свій час та сили. Розпочати конкретну підтримку.

Пачка не каже останнього слова

«Пачка, звісно, не говорить останнього слова, бо ми вже готуємося до Пачки в листопаді та грудні. У майбутньому ми також хочемо допомогти тим, хто втік від війни, опинився в Польщі в дуже важкому матеріальному становищі», — каже Конрад Кручковський.

Ви все ще можете допомогти — як волонтер або благодійник

Вже зараз ви маєте шанс стати частиною наступного випуску Шляхетної Пачки. Долучайтесь до волонтерства. Зараз триває набір волонтерів. Люди, які хочуть долучитися до наступних випусків Шляхетної Пачки та Академії Майбутнього, що стартують вже восени, можуть це зробити через supergw.pl. Вистачить вибрати роль, яку хочете відігравати у волонтерстві й заповнити короткий формуляр оголошення.

Ви теж можете підтримати Шляхетну Пачку переказом на szlachetnapaczka.pl. Завдяки вашому переказу Пачка може працювати впродовж року, розвиватися, добиратися до нових місць і до тих, хто потребує допомоги, якої вони ще не отримували.

Партнери Солідарної Пачки

Спеціальний випуск Солідарної Пачки підтримало багато партнерів. Стратегічним партнером Солідарної Пачки є фірма bp, яка черговий раз об'єднала сили разом зі Шляхетною Пачкою, щоб допомагати людям, які знаходяться у винятково складній ситуації. Підтримка відбувається у два етапи. Фірма bp переказала рекордне грошове пожертвування, що дає змогу надалі працювати людям, що знайшли прихисток в Польщі. Другою формою підтримки є передплачені картки допомоги, за якими можна придбати паливо та харчові продукти на станціях bp по всій Польщі.

Від початку повномасштабного вибуху війни в Україні багато людей потребувало термінової підтримки з дня на день. Блискавично зреагували і почали діяти клієнти та працівники мережі магазинів Biedronka. Всього за 24 години була підготовлена система для проведення збору біля кас по всій країні. Клієнти з ентузіазмом почали робити пожертви протягом щоденних покупок, підтримуючи організації допомоги, які працюють для біженців. Одним із бенефіціарів акції є Шляхетна Пачка та її унікальний весняний випуск.

Солідарна Пачка можлива завдяки підтримці партнерів: bp, Biedronka, TK Maxx, Cisco, GlobalGiving.

Організатори

У Гданську відкрили... та пошкодили табличку, встановлену на честь Маріуполя

1 липня в Гданську відбулось урочисте відкриття скверу, названого на честь міста-героя Маріуполя. Відповідне рішення депутати місцевої міської ради одностайно прийняли ще наприкінці квітня. Нагадаємо, що Маріуполь та Гданськ пов'язують довгі роки співробітництва. З 2014 року вони є містами-побратимами. Місце для скверу Героїчного Маріуполя було обрано не випадково. Адже зелена ділянка на перехресті вулиць Партизантів та Матки Польки знаходиться на відстані двохсот метрів від російського консульства в Гданську.

Під час урочистого відкриття скверу міська влада разом з мером Варшави Рафалом Тшасковським підписали спільну заяву «Маріуполь — місто-фенікс». Ініціатором документа був голова Об'єднання українців у Польщі Мирослав Скірка.

Метою ініціативи є активне залучення польських та інших європейських міст у відбудову Маріуполя, яке на 90% було знищене російською армією. Як зазначив Рафал Тшасковський, допомога має бути спрямована не лише на поточні потреби — необхідно також думати про майбутнє та будувати довготривалі плани відбудови незалежної та сильної України.

Як повідомляє видання «Газета Виборча», за кілька днів, в ніч з 4 на 5 липня, невідомі зафарбували дошку з назвою шойно відкритого скверу. Її довелося демонтувати та передати на очищення. Поліція розшукує зловмисників. Якщо збиток за пошкодження не перевищує 500 злотих, така дія, кваліфікована як умисне знищення майна, карається затриманням, обмеженням волі або штрафом до 5 тисяч злотих. Яким саме буде розмір штрафу, вирішить суд.

Польські поліцейські зняли кліп на хіт «Океану Ельзи»

Музиканти оркестру Головного управління поліції в Катовицях переспівали відому пісню «Обійми» українського гурту «Океан Ельзи». Польські правоохоронці називають хіт київської формації «військовим гімном громадян України».

«Пісня стала ніби військовим гімном громадян України. На знак солідарності з нашими сусідами у цей важкий час поліцейські музиканти виконали її у власній обробці. Пропонуємо вам переглянути відео, яке складається з уривків, зібраних у різних місцях. Воно показує велике серце всіх тих, хто був причетний до допомоги Україні», — повідомляється на сайті сілезької поліції.

Польські поліцейські заспівали майже весь твір українською мовою. Пісню можна переглянути на ютуб-каналі сілезької поліції під заголовком «Śląskie. Ukrainie».

«Журавлі» приєднуються до збору коштів на польський «Байрактар» для ЗСУ

Фото зі сайту збірки

Український чоловічий хор «Журавлі» з Польщі приєднується до збору на «Байрактар» для ЗСУ. Репрезентаційний хор ОУП проводить власний збір на сайті rzutka.pl (назва збору: UChM „Żurawli” na Bayraktar / UCH «Журавлі» на «Байрактар»). Кінцева мета — зібрати 22,5 тис. злотих.

Таким чином хористи приєднуються до ініціативи збору коштів на закупівлю безпілотної для української армії, яку наприкінці червня ініціював польський журналіст Славомір Сераковський.

За тиждень до збору приєдналося 55 тис. осіб, які пожертвували 6 мільйонів злотих. Один безпілотної коштує, залежно від обладнання, від 4 до 5 мільйонів доларів. Чим більше буде зібрано коштів, тим більший захист матимуть ЗСУ та Україна. Збір завершується наприкінці липня.

Опрацював на основі повідомлень **Павло ЛОЗА**
Більше новин шукайте на сайті: nasze-slowo.pl

Чи слід очікувати фінансового покарання за солідарність з німцями?

На початку червня 14 із 20 меншинних членів Спільної комісії уряду та нацменшин припинили свою діяльність. Тепер сторона держави каже про фінансові наслідки і уникає безпосереднього вирішення проблеми.

Своїм вчинком меншини продемонстрували солідарність з німецькою громадою, інтересів якої торкнулися два лютевих розпорядження міністра освіти і науки Пшемислава Чарнека. Нагадаємо, що перший документ обмежив вивчення німецької мови як меншинної з трьох до однієї години на тиждень. Другим актом відомство скоротило фінансування. «Зекономлені» 40 млн злотих мають бути скеровані на навчання польської мови у Німеччині.

Зміни, які набудуть чинності з вересня цього року, торкнуться лише німців. Учні з інших меншин і надалі вивчатимуть свою мову протягом трьох годин на тиждень. Водночас приклад німців демонструє, що влада може покарати кожного, якщо вирішить, що в якійсь сусідній державі недостатньо фінансують навчання польської мови. Звісно, це неприпустимо в демократичній державі, тому не дивує протест меншинних лідерів і їхні слова про дискримінацію. Натомість, дивує позиція віцeminістра Блажея Побожого, який є співголовою Спільної комісії уряду та нацменшин з боку уряду. Коли 5 липня він змальовував ситуацію депутатам — членам Сеймової комісії нацменшин, то зосередився на формально-правових аспектах, а не суті проблеми. Побожий відразу зазначив, що не оцінюватиме причини рішення членів комісії. А потім згадав про «прецедент і обструкцію», і це прозвучало вагомо, якщо не знати контексту ситуації. Міністр зауважив, що спільна комісія зараз не може виконувати свої функції, а це ставить під питання можливість дотацій на функціонування меншинних організацій на наступний рік. Він також зазначив, що, на його думку, у законі про нацменшини не закріплено такої правової можливості, як припинення участі у

▲ В центрі фото – Блажей Побожий

роботі. За словами Блажея Побожого, члени комісії просто зобов'язані у ній працювати. Звичайно, вони можуть відмовитися від посади, але не припинити свою діяльність. Ситуацію, що виникла, на думку міністра, слід розглядати як формальну неприсутність членів комісії. Крім того, як вважає службовець, нацменшинний співголова, яким є представник української громади Григорій Купріянович, припиняючи працювати, має призначити свого заступника. Так, з позиції міністра і уряду загалом це дійсно має сенс. Бо навіщо перейматися протестом 14 меншинних лідерів, якщо комісія збирається, працює і ухвалює рішення. Міністр також поінформував, що якщо комісія не працює, то не може оцінювати принципи розподілу державних коштів. А без цього не буде суб'єктних дотацій на поточне функціонування організацій. Він зауважив, що цільові дотації (наприклад, на організацію якогось концерту) не потребують оцінки комісії, якщо відбуватимуться на основі відкритих конкурсів. Пан міністр, звісно, прямо пальцем не погрожував, але поміж рядками можна прочитати — на «нечемних» чекатиме фінансове покарання.

Тут варто зазначити, що під час сеймової дискусії співголова комісії Григорій Купріянович чітко зазна-

чив, що учасники протесту у справах дотацій відкриті до діалогу і пошуку розв'язання цієї складної ситуації. Він підкреслив також, що жест членів комісії є актом відчаю, оскільки вже кілька місяців, попри листи до різних установ і прем'єр-міністра та прохання про зустрічі, проблема дискримінації не вирішується. І слова міністра Блажея Побожого у Сеймі не дають надії, що він як відповідальний за справи меншин допоможе знайти вихід з ситуації. Міністр чітко зазначив, що для нього проблемою є саме правовий статус призупинення роботи частини членів комісії, а не «історія проблеми». Крім того, він зауважив, що до Сейму його запросили представити інформацію про діяльність комісії після припинення участі її 14 меншинних членів. Пан міністр навіть сказав, що якщо депутати хочуть говорити про причини, то тема засідання мала б бути іншою. У відповідь на це голова Сеймової комісії нацменшин Ванда Новіцька попросила міністра не «применшувати розумності депутатів». Після кількох поставлених запитань міністр наголосив, що рішення головної проблеми, викликаной розпорядженнями міністра Чарнека, — не в його компетенції. Міністр зауважив також, що не має наміру оцінювати рішення іншого міністра. Блажей Побожий запевнив, що діє «в межах своїх

повноважень, і ніколи — поза ними». Така рішучість, звісно, є схвальною у роботі державного службовця, але хіба не можна докласти зусиль для пошуку компромісу?

Про те, що не завжди і не все регулюють правові акти, казав на цьому засіданні і експерт комісії Лех Ніяковський. У відповідь на запитання міністра Блажея Побожого він зауважив, що в законі про нацменшини дійсно немає такого формулювання, як припинення участі у роботі. Але в тому акті немає також і положень про вибір членів комісії. Тому експерт зауважив, що багато моментів, прямо не записаних, «виникає у ході бюрократичної практики». До цього, як відзначав Лех Ніяковський, у разі браку чітких врегулювань у польському праві досі дослухалися до постулатів нацменшин, оскільки це завжди слабша сторона процесу. Отже, не можна беззаперечно стверджувати, що пана міністра обмежують його повноваження. При тому меншини роками повторюють, що їхнє функціонування визначено законом так, що робить їх заручниками волі службовців. А вона, як бачимо, може бути як на користь, так і на шкоду. В дискусії Лех Ніяковський, знов-таки відповідаючи на запитання міністра, додав, що вибір нових членів комісії справи все одно б не вирішив: меншини би не голосували або заявили, що запропоновані кандидати не є їхніми представниками. Треба також пам'ятати, що чітких врегулювань щодо таких виборів не існує. З іншого боку, необрання нових членів стало б лише підтвердженням позиції існуючих. Що відповів міністр? Він згадав статтю закону про нацменшини, де йдеться, що якщо вони не представлять свого члена до комісії, то міністр призначає свого. І якщо меншини не дадуть на це своєї оцінки, то через 30 днів з моменту представлення міністерського кандидата вважається, що оцінка була надана.

Виходить, що з державного боку рішенням проблеми дискримінації німців у Польщі може бути дискримінація усіх меншин у вигляді фінансового покарання або спроби усунути «інакомислячих» лідерів. Водночас, найбільш логічним рішенням виглядає, власне, скасування розпоряджень міністра освіти. Так чи інакше, вже у вересні, мабуть, станемо свідками фіналу цієї справи. ■

Григорій СПОДАРИК

Українські історики у Польщі підтримують Україну у війні

Українське історичне товариство у Польщі (УІТуП) — це громадська організація, яка об'єднує переважно істориків, громадян Польщі — нащадків депортованих українців під час операції «Вісла» 1947 року. До Товариства належать професори, габілітовані доктори, доктори та магістри, які висвітлюють історію українців у Польщі, особливо XX і XXI ст. Проводячи наукову та громадську діяльність, пов'язану з історією, Товариство, звісно, не могло лишитись осторонь під час безпідставної агресії російської федерації проти України. 8 лютого 2022 р., тобто за кілька днів до початку масштабної агресії, УІТуП опублікувало свою позицію проти ворожих дій рф щодо України, в якій висловило рішучий протест та стверджувало:

«...Дії російської влади можуть призвести до спалаху кривавого збройного

конфлікту, який не відбуде російську імперію, а призведе лише до загибелі десятків тисяч солдатів та мирних жителів. Він також призведе до дестабілізації політичної та економічної ситуації в Європі та світі. Історія вчить, що не можна відновити імперію, яка розлетілася, і що спроби відтворити її завжди зазнавали поразок і не приносили слави лідерам, які прагнули підкорити інші нації». Засуджено було також фальсифікацію росією історичних подій.

Після початку варварської російської агресії УІТуП 12 березня звернулося до ректорів польських університетів, вимагаючи про негайне припинення співпраці з партнерами в росії та країнами, які підтримують кремль у війні. Звернення було розіслано до всіх польських університетів.

14 березня УІТуП звернулося до суспільства та лідерів країн Європей-

ського Союзу із закликом підтримати зусилля України щодо членства в Європейському Союзі. Аргументуючи свій заклик, Товариство зазначило, що «українці віддають життя за захист гідності, за право на свободу, за право жити в демократичній державі, за свій суверенітет і незалежність, за право на самовизначення. Проливаючи свою кров, українці доводять, наскільки важливі для них цінності, якими керується об'єднана Європа. Вони неодноразово доводили це під час Помаранчевої революції 2004 року та Революції гідності 2013-2014-х років, і зараз доводять на полях битв на землі своїх предків. Ми не маємо права відмовити їм у прийнятті до групи вільних націй Європейського Союзу». Товариство також було співавтором звернення до суспільств і лідерів Європейського Союзу, США та Канади щодо термінового застосування особливого шляху

до членства України в Європейському Союзі. Під ним підписалися 53 громадські організації.

Діяльність членів УІТуП зосереджена також на наданні матеріальної та фінансової допомоги Україні, проте головною зброєю Товариства є історичні знання. Тому 4 квітня УІТуП звернулося з листом до міністра освіти і науки України, в якому висловило свою готовність «до надання викладацької допомоги та проведення дистанційних занять зі студентами в Україні, безкоштовно, українською мовою». На це звернення відгукнулося кільканадцять українських університетів. З середини травня Товариство почало втілювати цей задум.

Більше про згадану діяльність УІТуП можна прочитати на сайті uitp.org.pl

Проф. д-р габ. Роман ДРОЗД
— голова УІТуП

УКРАЇНА

Замість антидепресантів – маскувальні сітки для військових

Коли у країні йде війна, неможливо лишатися осторонь та не замислюватися про хлопців на передовій. Як вони там? Чого вони потребують, і як ти можеш допомогти? Хтось їздить на фронт та привозить військовим все необхідне, хтось дізнається, що потрібно хлопцям, і відкриває збір коштів, хтось допомагає матеріально, хтось – фізично. Адже тільки разом, підтримуючи одне одного, ми зможемо перемогти ворога і зберегти життя українських військових.

Бути непомітними на місцевості військовим допомагають маскувальні сітки та кікімори. Саме їх приходять плести десятки киян щодня, і так триває майже з першого дня повномасштабного вторгнення.

Організацію цієї важливої справи взяв на себе Олексій Собкевич. Так, наразі функціонує чотири локації, куди можуть приходити всі охочі щодня з 10 до 22. Волонтери плетуть сітки та кікімори зі спанбонду – синтетичного матеріалу, який майже не мокне, не вбирає тепло, що є дуже важливим. Адже завдяки цьому він не світиться на тепловізорі, на відміну від більш важких матеріалів.

Антидепресант, що працює

«Ми почали ще на першому тижні війни. У своєму будинку зробили точку, де плели сітки. Тоді я помітив, що це людей помітно заспокоює. Ті, хто приходять плести сітки, кажуть, що це – неймовірний антидепресант, який дійсно працює. Людина переключається на це, постійно вирішує математичні задачі – як правильно сплести, мозок повністю вмикає все, що не стосується сіток», – розповідає Олексій Собкевич.

Він пригадує, що перші сітки робили зі всього, що знайшли у будинку.

«Потім я познайомився з групою „Мармелад” – це люди, які плетуть сітки з 2014 року, і вони нас навчили, показали, як це правильно робити, дали нам перші матеріали – спанбонд, сітку-основу, ми зробили конструктиви, як у них, і почали плести вже по-людськи. З початку березня ми плетемо саме за цією технологією якісні сітки, що дійсно маскують. Потім ми потоваришували з волонтерською командою „Зграя”, яка дуже допомогла. Ми змогли домовитися з власником про приміщення на їхній території, і ми плели там до середини травня. Потім знайшли приміщення на Подолі. У Києві маємо ще одну точку. Також сітки продовжують плести й у моєму будинку. Потім до нас доєдналася дружина організації „Новий Акрополь”, яка починала на своєму майданчику з власною командою, а розрослася до того, що у них понад 30 осіб одночасно щодня плетуть кікімори», – додав чоловік.

Так, за день можна повністю підготувати повний комплект для одного військового, який складається зі штанів, куртки, головного убору та чохла на автомат.

▲ Олексій Собкевич у готовій кікіморі

«На день ми робимо приблизно п'ять костюмів – над ними працює 40-50 осіб. Різні люди виготовляють різні деталі, потім це все зшивають. Ми вже віддали 104 кікімори і 115 сіток – разом це 4,7 тис. квадратних метрів, тобто дві третини площі футбольного стадіону», – пишається Олексій.

Організатор каже, що на початку повномасштабного вторгнення люди виявляли більше активності.

«До нас приходило і працювало більше охочих – і це при тому, що досвіду було менше і плели повільніше. Зараз ми почали публікувати інформацію в інтернеті, так залучаємо нових людей. А ті, хто був з нами раніше, вже якось відокремилися, стали більше працювати і менше волонтерити. Бачимо, що у них змінився фокус. Звісно, є й протилежні приклади: люди повертаються до Києва з-за кордону чи інших міст і приходять допомагати, і ми їм дуже вдячні», – підсумував Олексій.

Волонтери розповідають, що плетіння сіток і кікімор дійсно заспокоює і дає ресурси у цей непростий час.

«Я три місяці жила за кордоном, тоді я була просто на емоційному дні. Коли вирішила повертатися додому, зрозуміла, що мені не вистачає волонтерства. Я дуже емпатична людина, відчувала себе пригніченою, взагалі не мала ресурсу ні на що, але потім знайшла цю організацію. Тоді зрозуміла, що тут я можу поєднати медитацію та допомогу нашим захисникам. Тільки завдяки їм я змогла повернутися додому. Мені дуже подобається атмосфера, локація і люди. Багатьом своїм подругам розповідаю про це, можливо, ще хтось схоче прийти», – каже волонтерка Єва.

Також я поспілкувалася і з волонтеркою Аліною, яка розповіла: «Побачила повідомлення, що необхідно допомогти, і прийшла. Мені здається, що зараз кожна людина має знайти спосіб допомагати армії. Я не була в Україні з початку війни, повернулася місяць тому і почала ходити сюди».

Доки я розмовляла з волонтерами, вирішила доєднатися до плетіння кікімор. Для цього необхідна сітка-основа, нарізані стрічки зі спанбонду та гачок для в'язання. Виявилось, що фізично це не складно, система плетіння доволі проста: треба зав'язувати стрічки у шаховому порядку і чергувати кольори. Але, шойно береш у руки гачок і зав'язуєш першу стрічку, – відчуваєш себе наче на медитації. Всередині стає спокійно, а на душі – тепло, адже плетіння кікімор є виразом піклування. До того ж, мозок розмірковує про те, щоб були дотримані пропорції, замість того, щоб звично непокоїтися. Адже, якщо нав'язати багато стрічок, хлопцям на передовій буде дуже спекотно і важко, а якщо мало, то сітка погано маскуватиме, що дуже небезпечно. До речі, повний комплект важить усього 1,2 кг.

Тож доки я готувала цей матеріал – вже встигла кілька разів поволонтерити і продовжуватиму це робити й далі. Тільки об'єднавшись, ми зможемо перемогти у війні! ■

Валерія ГУРЖИЙ
Фото надані героєм статті

Крізь дві війни

Кажуть, що 80 років – це вік золотого зрілості, яка дарує відчуття спокою та радості. За свої 84 роки киянка Людмила багато чого бачила, чула і пережила. А тепер, нарешті, мала можливість насолоджуватися спокійним життям людини на заслуженому відпочинку та радіти за успіхи своїх дітей і онуків. Вона мешкала у Святошинському районі, розташованому у західній частині столиці. Його назва має витоки ще з часів Київської Русі XII століття і пов'язується з ім'ям Чернігівського князя Святослава Давидовича, правнука Ярослава Мудрого. Князя, який успадкував цю вотчину, а на схилі літ перейшов у чернецтво і став чудотворцем, в народі називали Святоша. Звідси, очевидно, і назва Святошинські землі. На території сучасного району Києва знаходяться десятки промислових підприємств, дослідних інститутів, закладів освіти; розкинулись парки, сквери, каскади озер – численні місця відпочинку, де місцеві мешканці мають можливість гуляти, милуватись природою, спілкуватись.

24 лютого цього року спокійне і розмірене життя Людмили, як і сотень тисяч інших літніх містян, раптово змінилося. Близько 5:00 ранку російські війська завдали потужних авіаударів по різних об'єктах Києва. Вона відразу згадала події 80-річної давнини і далі вже не могла їх не порівнювати.

У ніч з 25 на 26 лютого в Святошинському районі на проспекті Перемоги відбулися перші бої. Хоча диверсійні групи було знешкоджено і їхню техніку знищено, наступної ночі окупанти атакували військову частину, розташовану поблизу. Згодом, у березні, вони завдали удару по авіабудівному заводу «Антонов», який знаходиться поруч. А ще через день російський снаряд потрапив у торговий центр.

15 березня вранці під час обстрілу росіянами житлових кварталів Києва снаряди потрапили у 9- та 16-поверховий житлові будинки Святошинського району. В них почалися пожежі. У 16-поверхівці полум'я охопило усі поверхи: троє осіб загинуло, п'ятеро постраждало. Через два дні у цьому ж районі обстріли спричинили пожежі на складі, у двох автомобілях і загибель ще двох осіб. 18 березня було знову обстріляно Святошинський район: постраждали десятки приватних будинків, автомобілі та торговельне приміщення. Ще через два дні уламки снаряда впали на тутешній житловий масив: було пошкоджено шість будинків, дві школи та два дитсадки. 23 березня окупанти зно-

У обстріляли Київ, і знову завдали шкоди торговому центру та двом приватним житловим будинкам у Святошинському районі.

Фото з архіву героїні статті

Життя мешканців цього столичного району перетворилось на чергу сигналів повітряної тривоги, обстрілів, вибухів і пожеж, яким, здавалось, не буде кінця. Вони викликали у пам'яті киянки героїчні бої літа й осені 1941 року. У тій великомасштабній битві за Київ брав участь її батько – офіцер окремого саперного батальйону. Тоді, як і нині, використовуючи значну перевагу в живій силі та техніці, ворог вийшов до річки Ірпінь, за 15-20 км на захід від Києва. Там, на найближчих підступах до міста, вперті бої тривали 70 діб. Медаль «За оборону Києва», якою батько був нагороджений за ті запеклі бої, він цінував особливо.

Потім згадалась евакуація 1941 року, в яку чотирирічну Людмилку було відправлено разом з двома братами і мамою-породіллею. Тижнями у товарному потязі без їжі, ліків, дитячого одягу, найнеобхідніших побутових речей вони діставались до далекого Сибіру. Місцеве населення переважно складалось з репресованих, які самі зазнали чималих страждань, і не надто раділи новим переселенням. На чотирьох осіб їм виділили маленьку кімнатку у чужій хатині, і маму відразу забрали на польові роботи. Доглядати новонародженого тепер мала вона – його 4-річна сестра. Пам'ятала, як всі жили з постійним відчуттям голоду, як щовечора питали у матусі, чи немає хлібчика, як у молодшого братика через нестачу їжі розвинувся дитячий рахіт, як їхня мама – тендітна киянка, яка ще не оговталась після третіх пологів – від важкої 12-годинної фізичної праці та щоденного недоїдання неприємно посеред поля. Однак, попри усі випробування, вони вірили, що колись повернуться до рідного Києва.

За іронією долі, тепер, у 2022 році, в евакуацію (щоправда, в західному напрямку) разом з мільйонами інших українських діток вирушила чотирирічна онука Людмили. А потім, коли ситуація в районі стала вкрай небезпечною, забракло продуктів харчування і ліків, до дівчинки в евакуації була вимушена приєднатись і бабуса. Нині мала палко мріє про повернення до мирного і безпечного рідного міста. І її бабуса знає, що одного дня вони зможуть повернутись, адже 80 років – це вік великого життєвого досвіду і мудрості... ■

Алла КИРДА-ОМЕЛЯН

ПОДІЇ

«Стефанія» прозвучить у Мронґові

У Мронґові 22 липня відбудеться благодійний концерт, зіркою якого стане переможець цьогорічного Євробачення гурт Kalush Orchestra. Головним організатором заходу є фонд «Голос жінок України».

Його голова Ірина Шатківська (на фото) пояснює, що концерт має на меті зібрати кошти на допомогу тим, хто її найбільш потребує. «Серед них – українські жінки, на яких зараз, власне, все тримається. Бо чоловіки, які захищають нашу країну і весь світ, мають знати, що їхні сім'ї перебувають у безпеці», – каже голова фонду. І тому, за її словами, запланований концерт настільки важливий. Він матиме форму театралізованого дійства, яке розповість, як жила Україна від початку війни і що відбувається зараз. Організатори хочуть показати польському народові, як українці все це відчувають. Також захід стане своєрідною подякою за польську допомогу. Ірина сподівається на значний відгук серед людей і вірить, що концерт дозволить українцям відчути національний дух, силу і гордість за власний народ та продемонструє вміння об'єднуватись і підтримувати один одного.

Ірина Вармію та Мазури вперше відвідала двадцять років тому з дітьми, зупинившись у знайомих українців. Чоловік тоді розписував православну церкву у Мронґові. Запам'яталися чудові місця, природа, озера. А тепер, відразу як почалася війна, приїхала з Почаєва у Тернопільській області. Вже на місці зайнялася об'єднанням українців. Це не стало надто складним, оскільки в Україні до війни мала дуже активне життя. Ірина – майстер спорту з легкої атлетики, проводила тренування для жінок, займалася реабілітацією, вела заняття з духовної та психологічної роботи над собою тощо. В Мронґові створила мережу координаторів у готелях, які мають повідомляти жінкам з дітьми актуальну інформацію, розмовляти, заспокоювати. Як психологиня почала працювати з травмами жінок, які прибули з «Азовсталі», Харкова, Бучі та Ірпеня.

Українці в Мронґові організувалися самі, але могли розраховувати на сприяння місцевої влади, жителів та підприємців. «Я просто до них йшла і казала, чого потребуємо. Це були ліки, засоби гігієни, харчування тощо. Всі відгукувалися і допомагали», – згадує Ірина. Через три місяці вона зрозуміла, що на вільних волонтерських засадах допомагати стає все складніше. Тоді почала міркувати про фонд, який врешті назвали «Голос жінок України». Серед його завдань – збір коштів на допомогу сім'ям, які опинилися в Польщі і їдуть назад до України. «Вони розуміють, що не мають де жити у рідному місті, але повертаються не для себе, а чоловіка, який після фронту проходить реабілітацію», – розповідає Ірина.

Врешті у фонду виникла ідея організувати великий благодійний концерт за участі відомих виконавців, таких як Kalush Orchestra. Ірина знайшла контакти, і гурт відразу зголосився. Можливо, це вдалося так легко, бо захід роблять не для себе, а для людей. І саме в таких ситуаціях найчастіше простягають руку допомоги. Так було і з іншими виконавцями. А от, аби домовитися щодо Мронґовського

амфітеатру, доволі відомого у Польщі, треба було докласти зусиль. Врешті бургомістр та інші самоврядники погодилися, що це престижно – прийняти широковідомий нині український гурт. В організації дуже допоміг також голова Ольштинського відділу Об'єднання українців у Польщі Степан Мігус. Він, зокрема, познайомив Ірину з багатьма людьми, що стали у пригоді в пошуку меценатів та спонсорів. «Він допомагає зібрати і згуртувати українців, щоб ми разом почули переможну пісню «Стефанія», яка стала для нас справжнім гімном», – каже Ірина, додаючи, що голова Ольштинського відділу допомагав також з перекладами та консультаціями щодо перебування втікачів від війни. Ольштинське ОУП активно долучалося й до промоції концерту: «Нашим священним обов'язком є взяти участь у цьому благодійному заході», – написав голова Степан Мігус в офіційному листі до членів організації та небайдужих представників громади. В листі він закликав також, йдучи на концерт, одягнути вишиванки, взяти прапори і підготувати плакати про засудження війни і тих, хто її викликав.

Ірина Шатківська каже, що фонд вже має наступні плани. Серед них – концерт 24 серпня на День Незалежності України. Усі акції спрямовані на допомогу українцям, особливо жінкам, які залишаються у Польщі. Головні виклики, з якими вони стикаються, – як усюди: працевлаштування, вивчення польської мови тощо. І фонд є платформою, де ці жінки можуть гуртуватись і адаптуватись у польській реальності. Останнім часом щоразу частіше їм здається, що вони є тягарем: «А жінки не хочуть ним бути. Прагнуть працювати, навчатись і відчувати безпеку. Оскільки війна в Україні триває, вони не можуть виїхати. А хто має дітей, просто вимушені знаходити тут місце для подальшого життя», – підкреслює Ірина Шатківська. Крім того, вона переконана, що треба зміцнювати співпрацю різних українських організацій у Польщі. Це робитиме ефективнішою допомогою під час війни, а також сприятиме багатьом цікавим ініціативам, у тому числі культурним. ■

Григорій СПОДАРИК

Фото автора статті

«Білий Бір – це найкраще місце для відпочинку»

У Білому Борі вже втретє відбувся табір, у якому взяли участь діти, що вчать українську мову, з різних куточків Польщі. Крім відпочинку, забав та екскурсій, малята та молодь залюбки вчили українські пісні, які представили на завершальному концерті.

Брати Олесь та Максим з Варшави (10 та 11 років) в таборі вже вдруге, й у Білому Борі їм дуже подобається. Вони вже планують повернутися за рік. Олесю більше за все припали до душі заняття зі співу та екскурсії до різних міст, а Максимові – плавання в озері, забави в центрі рекреації Romerania Fun Park в Дигові. Хлопець також згадає минулорічний рейс кораблем.

— А ще мені сподобались заняття на спортивному майданчику «Орлик!» — вигукє Максим. А Олесь додає: — Ми також навчилися нових пісень, наприклад, «Ой служив я в пана», «Була в мене парова машина», «Як шукати маю Бога» та «Стефанія».

Попри те, що наука співу для деякого може здаватися під час канікул зайвим обов'язком, мабуть, жоден з нас не уявляє життя без українських пісень. А коли ж їх вивчити, як не під час таборів?

— Спів не лише інтегрує дітей та молодь — співаючи, ми також вивчаємо українську мову. Буває, діти воліють грати у футбол та ходити до озера, тим більше коли така спека. Втім, ми успішно провели заняття зі співу й підготували програму на завершення табору, — каже Юстина Москалик, яка вже вдруге веде заняття зі співу. Юстина працює в музичній школі у Кошаліні, тож репертуар пісень був дуже різноманітний: від жартівливих співанок до урочистих гімнів — кожен міг знайти щось для себе.

— Оскільки я родом з-під Битова, то знаю, що у Білому Борі гарні умови для відпочинку, тож варто сюди приїхати. Пандемія зачинила дітей дома — уроки української мови та релігії відбувалися онлайн, а мені дуже важливо, аби мої сини спілкувалися з іншими українськими дітьми. Бо тільки так вони зможуть заприятелювати один з одним, — каже Ірина, мама Олесь та Максима. Вона стежить за тим, аби діти вдома розмовляли українською, тож у Білому Борі їй дуже

подобається — і хлопці, і мама жалкують, що табір триває лише дев'ять днів.

— У Білому Борі є все: тут озеро, майданчик, де діти можуть гратися, спортивний зал. Крім того, вони виїждять на різні екскурсії і вчать співати українських пісень. Я своїм синам завжди казала: вміти співати — це дуже важливо, адже допомагає бути активним учасником культурного життя. Коли ми йшли з церкви, сини вже демонстрували мені вивчені пісні, і я не дивуюся, що мої дітям у таборі дуже подобається, — продовжує Ірина.

Цього року в таборі взяло участь 30 осіб з різних міст, а під час виїзних екскурсій до Колобжега, Дарло-ва, Подборска та Дигова долучалися ще й 24 учні початкової школи у Білому Борі. Учасники табору крім екскурсій також грали у волейбол біля озера та настільний теніс, вчилися веслувати на байдарках, відвідували бункери, ввечері розважалися на пікніку та робили багато інших цікавих речей.

Організатором табору є Фонд ДЕКА, який керує Початковою школою ім. Тараса Шевченка у Білому Борі.

— Нам важливо, аби діти, які займаються в пунктах навчання української мови, мали можливість познайомитися з учнями українських шкіл у Білому Борі, тому спільно з учителями початкової школи та ліцею, а також представниками ОУП ми вирішили організувати саме такий табір у Білому Борі. Можливо, завдяки таким таборою ті, хто сьогодні навчається у Кошаліні, Слупську, Варшаві, Ольштині та інших містах, захочуть перейти до української школи в Білому Борі, — каже Роман Білас, голова Фонду ДЕКА. Він підкреслює, що організатори прагнуть прищепити дітям любов до української культури, зокрема до співу. Саме це й відрізняє табір від інших — діти, крім інтеграції, мають можливість вивчати українські пісні.

— Польща останню тисячу років була багатонаціональним та багатокультурним народом, й зараз, після років комунізму, винищення та переселень, ми повертаємося до нормальності. Це дуже добре, й так має бути, — каже батько Каліни, поляк за національністю. До Білого Бору Калінка приїхала вперше зі своєю товаришкою Ольгою — україною, яка тут вже вдруге.

— Я не розмовляю українською, але під час табору вивчила українські пісні, — ділиться Калінка.

— На мою думку, дуже важливо, аби діти мали можливість брати участь у таких таборах, бо саме тут вони перебувають серед інших українців в оточенні рідної культури, — каже батько Олі. Вони приїхали зі Щеціна. А мама Олі додає: — Я сама закінчила український ліцей у Білому Борі, тому для мене важливо, щоб мої діти взяли участь у таборі.

Син Анни також їздив до табору, коли навчався у початковій школі — зараз він вчиться вже у ліцеї.

— Шкода, що табір так швидко закінчився — мені у Білому Борі дуже сподобалось, тут гарна атмосфера, можна бавитися у різні ігри, навчитися співати українських пісень. Це найкраще місце для відпочинку! — захоплено каже поляк Кшиштоф, який приїхав з Кошаліна. Він сподівається, що за рік сюди знову повернеться.

Наступний табір заплановано з 24 червня по 2 липня 2023 року. Тож до зустрічі за рік! ■

Анна ВІННИЦЬКА
Фото авторки статті

22.07.2022 — п'ятниця

12.30 — Торжественне розпаління 40 Лемківської ватри

12.45 — На добрий початок

Кичера — ансамбль пісні і танцю (Лігниця, Польща); **Ручай** — дитячо-молодіжний ансамбль (Горлиці, Польща); **Лабірски Бетяре** — чоловіче тріо (Лабірце, Словаччина); **Мальви** — вокальне дуо (Зимна Вода, Україна); **Вікторія Дума** — солістка (Зимна Вода, Україна); **Марта Іващишин** — солістка (Зимна Вода, Україна); **Роса** — молодіжний хор (Устя Руске, Польща)

14.45 — Конкурс рецитатії і сьпіву

15.30 — Гости зблизка і здалека

Братя Герековці — чоловіче тріо (Свидник, Словаччина); **Бескид без кіту** — театр; **Марюш Мончак і Роберт Адамчак** — інструментальне дуо (Торонто, Канада); **Тарас Шевченко** — ансамбль пісні і танцю (Джурджево, Сербія); **Фогаш** — фольковий ансамбль (Свидник, Словаччина);

19.30 — Ватра солідарна з Україною — концерт

Юлія Дошна — солістка (Лося, Польща); **Наталія Криничанка** — солістка (Львів, Україна); **Руди Увити** — група автентичного сьпіву (Лося, Польща)

20.30 — Нічний концерт

Гаразд — група фольк-рок (Гданьск, Польща); **Ворони** — група фольк (Вроцлав, Польща)

ПРОСТІР СЛОВА

14.30–16.30 — Лемківські етимології, д-р Вікторія Гойсак — авторська стріча, модерує Григорій Суханич

16.45–17.45 — О лемківських цмонтірях і суспільної діяльності Товариства Магурич на тихже од 1996 рока, Шимон Моджеєвскі — тематична стріча, модерує Святослав Галь;

18.00–19.00 — Історія дурних ідей або дух народа в храмі науки Мацей Гурни — авторська стріча, модерує Анна Мархевка

19.15–20.00 — Перевоз, Анджей Стасюк — авторська стріча, модерує Пйотр Семйон

ВАТРОЧКА

14.00 — Плястичний конкурс Моя рідна земля

15.00 — Лемківське орігамі

17.00 — Помалюймо по кратках

Заняття проведут: Тетяна і Христина Янбукови

МАЙСТЕРНЯ

14.00 — Традиційна лемківська писанка — Рената Габло-Шептак

15.30 — Деревляни чачка — Тетяна Скоромна

17.00 — Бранслети дружби — Світлана Майстриня

18.00 — Майстер-класи кераміки — Юляна Андрийчук

23.07.2022 — субота

10.30 — Вшанування жертв акції «Вісла» в Місци пам'яті

Благовість — церковний хор (Криниця, Польща)

11.00 — Привитання гості 40 Сьвята лемківської культури

Надання нагород «Вірний предкам»; **Зоряниця** — тріо бандуристок (Львів, Україна); **Зоря** — вокальний ансамбль (Устя Руске, Польща)

13.00 — Головний концерт

Кичера — ансамбль пісні і танцю (Лігниця, Польща); **Гердан** — вокальне тріо (Івано-Франківськ, Україна); **Свидницки Гелігонкаре** — чоловічий фольклористичний ансамбль (Свидник, Словаччина); **Бавниця** — дитячий танцювальний ансамбль

(Зимна Вода, Україна); **Лемковина** — ансамбль пісні і танцю (Львів, Україна); **Калина** — фольклористичний ансамбль (Інджія, Сербія); **Черемош** — ансамбль пісні і танцю Львівського університету (Україна); **Дивоцвіт** — вокальне тріо (Зимна Вода, Україна); **Тарас Шевченко** — ансамбль пісні і танцю (Джурджево, Сербія); **Мар'яна Железна і Фогаш** — солістка і фольковий ансамбль Комлоша (Свидник, Словаччина)

17.30 — Конкурс на найкращу лемківську пару

Серенча — фольковий ансамбль (Горлиці, Польща)

19.45 — Вечер пам'яті о подіях акції «Вісла»

20.00 — Нічний концерт

Надія — група фольк-рок (Лешно Горішне, Польща); **Go_A** — група фольк-електро (Київ, Україна); **Алегро** — фольк група (Свидник, Словаччина)

ПРОСТІР СЛОВА

14.00–14.45 — Бескид без кіту, Марія Стшелецка — авторська стріча, модерує Катерина Ковальська-Креміньська

15.00–16.00 — Белла, ціау, Пйотр Семйон — авторська стріча, модерує Анна Мархевка;

16.15–17.15 — Матір на обід, Мацей Строїнскі — авторська стріча, модерує Святослав Галь

17.30–18.30 — Правові аспекти акції «Вісла», проф. д-р габ. Богдан Гальчак (Зеленогірський університет), д-р Давід Міхальскі (Правничий факультет Гданьського університету), д-р Анрій Стец (Інститут правових наук Зеленогірського університету) — тематична стріча; модерує проф. д-р габ. Роман Дрозд (Інститут історії Поморської академії в Слупську)

ВАТРОЧКА

14.00 — Квілінгови прикраси

16.00 — Плястичний конкурс Поштівка з ватри

17.00 — Декупаж — пам'ятка з літніх канікул

Заняття проведут: Тетяна і Христина Янбукови

МАЙСТЕРНЯ

13.00 — Гуцульська вишиванка — Любов Гумен

14.00 — Ікона на склі — Тетяна Скоромна

15.30 — Власноруч зроблена біжутерія — Світлана Майстриня

17.00 — Майстер-клас витинанок з папіря — Наталія Янішевська

24.07.2022 — неділя

12.00 — Концерт дитячих і молодіжних ансамблів

Кичерка — ансамбль пісні і танцю (Лігниця, Польща); Дитяча група під керівництвом Ксені Пранничук і Галини Баранкевич (Івано-Франківськ, Україна); **Лемківський Перстеник** — ансамбль пісні і танцю (Гладишів, Польща); **Барвинок** — вокальний ансамбль (Краків, Польща); **Полуничка** — ансамбль танцю (Львів, Україна)

14.00 — Оголошення результатів конкурсу Лемківщина оком дітини

14.30 — Вшанування пам'яті Івана Криницького

14.45 — До наступного Сьвята лемківської культури — концерт

Семерацка Ружа — репрезентаційний ансамбль Об'єднання лемків (Польща); **Марія Хомова, Оксана Гарамова, Евелін Гват, Франтішек Пальша** — солісти (Словаччина); **Наталія Криничанка** — солістка (Львів, Україна); **Благовість** — церковний хор (Криниця, Польща); **Калина** — фольклористичний ансамбль (Інджія, Сербія); **Ослав'яни** — ансамбль пісні і танцю (Мокре, Польща)

17.00 — Торжественне загишення 40 Лемківської ватри

Історія

Палац гетьмана України Кирила Розумовського – символ відродження історичної справедливості

▲ Палацово-парковий ансамбль гетьмана України Кирила Розумовського в Батурині. Фото 2019 року

Українську історію ми зазвичай бачимо в тіні росії. І забуваємо, що польський фактор був значно тривалішим та сильнішим, ніж російський. Польський фактор продовжує діяти і досі.

Ярослав Грицак

Сьогодні в умовах військової агресії росії, в час невинного посягання не лише на нашу землю, а й на нашу культурну спадщину, історію, весь цивілізований світ стоїть на захисті України та українців. Ми щиро вдячні громадянам Республіки Польща, які від першого дня війни виступили на підтримку України. Саме вони, як не хто інший, розуміють, як країна може потерпати від російської агресії. Адже, як свідчить сьогодні, навіть через 300 років росія не змінила свої методи та цілі: постійними підкупам, обманом, військовим вторгненням завжди втручалась та продовжує втручатися в розвиток та життя як української, так і польської держав.

Саме це нам ілюструє XVIII століття. Перш за все, росія почала з найближчого, з Гетьманщини. В 1764 році було ліквідовано посаду гетьмана, а

1782 року – гетьманський устрій. Власне, вся подальша політика імперії була спрямована на анексію української держави. А далі... 1772, 1793, 1795 роки та поділи Речі Посполитої. Так, могутня європейська держава зазнала значних

▲ Урочисте відкриття палацово-паркового ансамблю гетьмана України Кирила Розумовського, 22 серпня 2009 року

потрясінь через російську загарбницьку політику.

Проте жодна військова чи політична агресія не здатна знищити націю, не

здатна знищити любов до рідної країни. Так було і у далекому XVIII столітті. Гетьман Кирило Розумовський, плачучи надію на відродження державності, на схилі свого життя повернувся до Батурина. До міста, яке впродовж 53 років було політичним та культурним центром України. Його останнім вольовим рішенням стало замовлення будівництва палацово-паркового ансамблю саме в Батурині. Для підкреслення значущості свого задуму він залучив одного з кращих архітекторів кінця XVIII ст., уродженця Лондона – Чарльза Камерона. Впродовж 1799-1803 років у Батурині саме за його проектом було побудовано палацово-парковий ансамбль, який вражав досконалістю архітектурних рішень та ландшафтною красою.

Після смерті гетьмана, впродовж XIX та XX століть, палацово-парковий ансамбль зазнавав значних потрясінь: його занедбували, підривали... та зруйнувати не вдалося! Не вдалося нікому зруйнувати і пам'ять про славу сторінку історії України – добу Гетьманщини. Так

палацово-парковий ансамбль Кирила Розумовського виявився своєрідним символом цієї доби і, своєю чергою, одним з символів нашої держави!

Тож його відродження стало спільною справою для всіх українців. Впродовж 2003-2008-х років під егідою президента України Віктора Ющенка тривала масштабна реставрація єдиного збереженого гетьманського палацу на території України. В 2009 році палацово-парковий ансамбль українського гетьмана було відкрито для відвідування, він став символом повернення із забуття не лише пам'ятки архітектури, а й цілої епохи, прикладом відродження історії нашої держави.

На урочистій церемонії відкриття Віктор Ющенко звернувся до кожного українця: «Разом із пам'яттю до нас повертається національна гідність, гордість і сила... Ми дедалі більше усвідомлюємо себе великою нацією, власним іменем, національною ідеєю і своїм самостійно обраним шляхом», «Національне відродження України – наш святий обов'язок перед наступними поколіннями».

Сьогодні палацово-парковий ансамбль гетьмана України Кирила Розумовського – справжній туристичний магніт, це місце, де переконливо звучать слова правди про нашу історію, зокрема про добу Гетьманщини. Ми не зупиняємось на досягнутому, ми віримо в нашу перемогу, щодня робимо малі і великі українські справи, і працюємо заради України. Після нашої перемоги ми запрошуємо всіх громадян Польщі приїхати до Батурина та на власні очі переконатися, що Україна береже і примножує свої культурні надбання, а палацово-парковий ансамбль є справжнім символом українського відродження.

Юлія ФУРСОВА,
Національний заповідник
«Гетьманська столиця»
Фото надала авторка статті

Історичний календар

липень

2 липня 1918 р. гетьман Павло Скоропадський затвердив «Закон про громадянство Української Держави». Відповідно до нього, громадянам ново проголошеної країни заборонялось одночасно бути підданими іншої держави, вони отримували усю повноту політичних прав, у тому числі і виборчих, але також у законі вказувались їх обов'язки «усіма силами дбати про добробут України». Громадянами Української Держави визнавались всі особи, народжені на її території, незалежно від їхнього теперішнього місця перебування. Вони мали право на українське громадянство в разі подання необхідної заяви протягом року після досягнення повноліття.

6 липня 1904 р. в селі Угорники неподалік Івано-Франківська народився Степан Ленкавський (1904–1977), один із ідеологів Організації українських націоналістів (ОУН). Закінчив філософський факультет Львівського університету, з середини 1920-х – активний учасник націоналістичного руху. Член проводу Союзу української націоналістичної молоді, один із засновників ОУН. Його запам'ятали як людину, яка випромінювала надзвичайну глибину інтелекту. 1929-го він підготував «Декалог ОУН» («Десять заповідей українського націоналіста»), де виклав основні морально-етичні засади борця на-

ціонально-визвольних змагань, яких в першу чергу дотримувався сам. Серед них: «Здобудеш Українську державу або загинеш у боротьбі за неї. Не дозволиш нікому плямити слави, ні честі Твоїї Нації. Пам'ятай про великі дні наших визвольних змагань. Будь гордий з того, що Ти є спадкоємцем боротьби за славу Володимирового Тризуба...»

Пройшов через арешти польською поліцією (1930 рік) і Гестапо – таємною державною політичною поліцією Третього Рейху (як один із ініціаторів проголошення Української держави у Львові в 1941-му), перебував у концтаборі Аушвіц.

Очоловав Провід ОУН після смерті Степана Бандери. При цьому ніколи не прагнув влади і запам'ятався побратимам своєю скромністю. Присвятив себе служінню Україні. Також був затятим футболістом вболівальником.

19 липня 1852 р. у Новгород-Сіверському на Чернігівщині народився Володимир Науменко (1852–1919) – український педагог, філолог, громадський діяч, журналіст, міністр освіти та мистецтв в Уряді Павла Скоропадського. 1905 р. Науменко власним коштом відкрив україномовну чоловічу гімназію, був її директором. У цій гімназії протягом 1908–1915 рр. навчався Максим Рильський. Саме Володимир Науменко першим почав збирати матеріали для «Словаря української мови». Він же отримав у Петербурзі дозвіл на видання книги. Борис Грінченко, якого вважають єдиним автором словника, лише закінчив розпочату Науменком роботу. У березні 1917 р., коли Євген Чикаленко відмовився очолити Центральну Раду, протягом двох тижнів Володимир Науменко обіймав цю посаду, доки Ми-

хайло Грушевський не повернувся із заслання.

Науменка заарештували напередодні 67-річчя. На допиті на запитання про ставлення до радянської влади він чесно відповів: «До радянської влади ставлюсь негативно». Вирок: «Применити высшую меру наказания». Дізнавшись про арешт Науменка, Володимир Вернадський та Агатангел Кримський (на той час – очільники Української академії наук), написали лист на його захист. Але пізно: напередодні увечері вирок виконали. Наступного дня тіло Науменка потайки закопали на Лук'янівському кладовищі.

27 липня 1892 р. у селі Петрівці на Полтавщині народився Володимир Кабачок (1892–1957), бандурист-віртуоз, педагог, громадський діяч, засновник першого жіночого тріо бандуристок. Батька Володимира ніколи не знав. Його мати Євфросинія Кабачкова наймитувала у священника, хлопчик народився поза шлюбом і до 5 років виховувався у сусідньому селі в родині тітки.

Із семи років співав у Полтавському архиєрейському хорі. Закінчив Полтавське музичне училище, пізніше вступив до Московської консерваторії по класу контрабаса. Довчитися завадила Перша світова війна. Після демобілізації стає регентом полтавського собору, викладає співи у школах.

Із 1923-го на хвилі українізації починає цікавитися бандурою, за консультаціями звертається до Гната Хоткевича. 1925-го у себе вдома організовує аматорську капелу бандуристів, яка через чотири роки отримує звання «Зразкова капела бандуристів Української РСР».

1934-го Кабачка на три місяці заарештовують. Після звільнення виїжджає до Ленінграда, де влаштовується в театральний оркестр, заробляє грою в паркових оркестрах. Водночас, у передмісті Ленінграда організовує український хор. Згодом – капелу бандуристів, для якої з Полтавщини привіз 12 бандур.

1937-го його арештовують вдруге. Вирок – 10 років за «націоналістичну діяльність». Його відправляють на Коліму, де він випадково зустрічає серед чекістів свого учня. Той добивається звільнення вчителя, і в 1942-му бандуриста відправляють до Ташкента.

У 1944-му Володимир Кабачок повертається до Києва, викладає в музичному училищі, консерваторії, керує оркестром хору Григорія Верьовки. Тоді ж замислюється про створення жіночого ансамблю. Це була новаторська ідея, адже досі бандура вважалася чоловічим інструментом.

1949-го Кабачок створює перше тріо бандуристок у складі Ніни Павленко, Валентини Третякової й Тамари Поліщук. Усі дівчата виростили без батьків, тож Володимир Андрійович став їм не лише вчителем, а й батьком. Власним коштом він купував для ансамблю сценічні костюми. Успіх тріо був вражаючим: у 1955-му на Варшавському фестивалі молоді дівчата отримали Золоту медаль.

Табори та невлаштованість життя підірвали здоров'я Володимира Кабачка – у нього почали відмовляти нирки. Попри це він не полишав занять із учнями, продовжував писати самовчитель «Школа гри на бандурі», який був надрукований уже після його смерті.

Підготувала Олена ГУМЕНЮК

ПОРАДИ ЕКСПЕРТА

Фото з сайту flickr.com

Поради для українців, що втекли від війни

Від 24 лютого українці, які втікають від війни до Польщі, зіткнулися з величезною кількістю складних ситуацій. Про переїзд до цієї країни, про залишення тут, про пошуки роботи, здоров'я, навчання та інше.

За дуже короткий термін команда фонду «Наш вибір» підготувала та сформувала штат консультантів, створила базу людей, які надають житло, збрала базу корисних ресурсів тощо. Також вдалося збільшити кількість спеціалістів, які працюють на інфолінії Українського дому у Варшаві. Крім того, в УД діє консультаційний пункт, де кожен може отримати інформаційну та практичну допомогу.

Від 24 лютого інфолінія Укрдому прийняла понад 41 000 дзвінків з різних куточків Польщі та України. За цей час консультаційний пункт, розташований в УД у Варшаві, надав консультації більш ніж 7000 осіб. Відділ житла розселив понад 7000 осіб.

Пропонуємо вашій увазі відповіді на найчастіші запитання, з якими звертаються особи, що втікають від війни.

Виїзд з України. Якщо ви виїжджаєте з України, вам потрібно:

Взяти необхідні документи: біометричний паспорт (за можливості) або закордонний паспорт без біометрії, внутрішній паспорт (книжечку або ID-картку), свідоцтво про народження дитини, дозвіл на вивіз дитини (бажано), водійські права, дипломи про закінчення ВНЗ, атестат зі школи, рекомендації з роботи, якщо є можливість (бажано англійською мовою), медичні довідки, особливо, якщо є група інвалідності, карту щеплень, рецепти на життєво важливі ліки, інше.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! У деяких випадках, наприклад, для роботи лікарем або для підтвердження інвалідності, всі основні документи треба мати в оригіналі. Детальніше про це нижче.

Якщо дитина виїжджає з країни в супроводі одного з батьків або взагалі інших осіб, подбайте про довіреність на вивіз дитини (за можливості). Для того, щоб дитина безпроблемно мешкала в Польщі, нею має опікуватись або хтось із батьків, або офіційно призначений опікун. У разі, якщо дитина виїхала з України без батьків, треба офіційно оформити опікунство, і для цього в Польщі існує спеціальна процедура (дозвіл, за яким треба звернутися до суду). Зазвичай опікунами є найближчі родичі, з якими приїхала дитина. Але

трапляються ситуації, коли вона приїхала зі знайомими або навіть сама. Тож наявність доручення спростить процедуру оформлення опікунства. У разі, якщо дитина не має опікуна, вона потрапляє в спеціальний притулок.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! У Польщі існує інституційна форма опіки — мається на увазі осередок, який приймає дітей і де вони живуть у групах: інтернати, школи, колежіуми тощо. Але далеко не у всіх закладах є така форма опіки! Періодично до нас звертаються українці з питанням, чи можна на час війни лишити дитину в такому закладі, щоб він виконував функцію опікуна. Така можливість є, але в більшості випадків заклад вимагає, щоб у дитини був офіційний опікун.

Подбайте про штамп про перетин кордону. ID-картка або внутрішній паспорт громадянина України дадуть вам можливість в'їхати в Польщу, але, на жаль, ви не отримаєте штамп про перетин кордону з польського боку. Чому це важливо? Деякі люди не планують залишатись у Польщі, бо їдуть до іншої країни або хочуть за місяць-два повернутись до України. Через це вони зазвичай не оформляють персональний номер PESEL зі статусом UKR, який надає можливість легально перебувати в Польщі протягом 18 місяців, рахуючи від 24 лютого 2022 року. (Закон від 12 березня 2022 р. про допомогу громадянам України у зв'язку зі збройним кон-

Консультація в Українському домі

Фото надала авторка статті

фліктом на території цієї країни). Без PESEL зі статусом UKR і штампу про перетин кордону можуть виникнути певні проблеми. Ми стикалися з різними ситуаціями, коли був потрібен такий штамп. Наприклад, були випадки, коли людина без PESEL і штампу подавалася на візу в іншу країну, а консульство цієї країни просило надати додаткові документи, які б підтвердили факт перетину кордону з польської сторони. Також, якщо людина немає ані PESEL, ані штампу про перетин кордону, їй можуть відмовити в отриманні гуманітарної допомоги в спеціальних пунктах для біженців.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Деякі українці не бачать відмінності між тим, який документ показати на кордоні, але вона є, і це суттєво! Тож за наявності біометричного паспорта при перетині кордону надайте прикордонникам саме його і перевірте, що ви дійсно отримали штамп від Прикордонної служби Республіки Польща.

Якщо ви залишаєтесь у Польщі

Для того, щоб легально перебувати у Польщі 18 місяців, починаючи від 24 лютого 2022 року, а саме до 24 серпня 2023 року, вам необхідно отримати польський ідентифікаційний код — PESEL — протягом 90 днів з моменту перетину кордону Польщі. На підставі номера PESEL з приміткою UKR ви отримаєте доступ до довіреного профілю (пол. — Profil zaufany). Також рекомендуємо відкрити рахунок у банку. У майбутньому номер PESEL та довірений профіль суттєво спростять вам вирішення багатьох формальностей. Детальніше про цю процедуру можна прочитати на сайті gov.pl/web/ua.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! У разі відсутності одного з цих документів: **біометричного паспорта, закордонного паспорта без біометрії або ID-картки — зробіть свідоцтво про підтвердження особи.** Якщо ви в'їхали в Польщу по внутрішньому українському паспорту, перш ніж робити PESEL, за можливості зверніться до консульства України та зробіть свідоцтво про підтвердження особи. Якщо з України виїжджає дитина, і у неї є лише свідоцтво про народження, так само треба звернутися до консульства України. В такому разі дитину до 14 років впишуть у закордонний паспорт одного з батьків, а після 14 років зроблять свідоцтво про підтвердження особи. Чому це важливо? Таке свідоцтво містить правильну транслітерацію латиницею вашого імені та прізвища. Питання: чи можна зробити PESEL на підставі українського (внутрішнього, не біометричного) паспорта без транслітерації? Так, можна, але ми бачимо випадки, коли PESEL робиться без попередньої транслітерації, і при написанні імені та прізвища виникають помилки. Переробляти такий PESEL набагато складніше. Тому в ситуації, коли у вас є лише внутрішній український паспорт, ми радимо звернутися до консульства, оформити свідоцтво про підтвердження особи, і тільки після цього робити PESEL!

У разі відсутності дозволу на вивіз дитини одного із батьків — поставте дитину на тимчасовий консульський облік. Тимчасовий консульський облік стосується дітей віком до 16 років, які виїхали до Польщі після 24 лютого 2022 року. Це потрібно для того, щоб органи державної влади України мали інформацію, де знаходиться дитина, й у разі потреби могли б надати допомогу.

Також це допоможе захистити дитину від незаконного усиновлення та інших небезпек. Через війну почастишали випадки, коли дитина виїхала з України самостійно, і її батьки не знають, де вона перебуває. Поставити дитину на тимчасовий консульський облік можна онлайн на сторінці konsulat-ukrainy.pl/register.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Існують окремі категорії дітей, які через війну виїхали з України і потребують обов'язкової постановки на консульський облік. Це: діти, які до виїзду за кордон цілодобово проживали в будь-якому закладі для дітей; діти, влаштовані до сімей патронатних вихователів; діти, передані під опіку, піклування, влаштовані в прийомні сім'ї або дитячі будинки сімейного типу.

В такому разі для взяття дитини на консульський облік треба особисто принести відповідні документи до консульства. Детальніше про це — за посиланням: poland.mfa.gov.ua/konsulski-pitannya/1988-temporary.

Зробіть переклад важливих документів у присяжних перекладачів.

Є ситуації, які потребують не просто перекладу документів, а завірених документів із печаткою. Це може стосуватись легалізації перебування, навчання, ведення підприємницької діяльності, лікування, працевлаштування тощо. Це можуть бути документи, необхідні для підтвердження інвалідності, або дипломи про вищу освіту. Також є професії, для яких в Польщі принципово важливо мати затверджені (перекладені) документи, зокрема це медики та юристи. В таких ситуаціях треба звертатись до присяжного перекладача. Присяжний перекладач — це перекладач, внесений до спеціального реєстру Міністерства юстиції Польщі, який спеціалізується на перекладах офіційних і державних документів. Для отримання такого перекладеного завіреного документа вкрай важливо мати оригінали документів, саме тому ми наполегливо радимо подбати про всі необхідні документи завчасно (пункт 1).

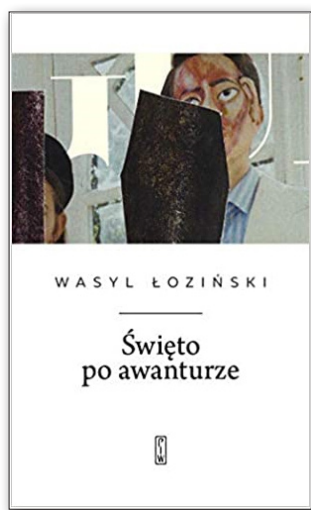
Встановіть додаток mObywatel і документ Дія пл. mObywatel і документ Дія пл — це простий спосіб ідентифікувати себе (показати дані) практично в кожній життєвій ситуації. Застосунок mObywatel — аналог українського додатку «Дія», за допомогою якого можна створити цифрові документи, що підтверджують особу людини. Таким чином, носити паспорт чи інші важливі документи з собою немає потреби.

Якщо я виїжджаю з Польщі, чи можу я відмовитись від PESEL? Ні, такої процедури не існує. Але, якщо ви отримували в Польщі виплати, ви маєте відмовитись від них. Не повернути, а саме відмовитись. Якщо ви оформлювали в Управлінні соціального страхування (далі — ZUS) фінансову допомогу у вигляді «500+», «Сімейного капіталу», виплат по інвалідності тощо, ви маєте право на їхнє отримання, лише перебуваючи в Польщі. Тож, якщо ви лишаєте Польщу, ви зобов'язані повідомити про це ZUS. Це можна зробити трьома шляхами: або написати зі свого довіреного профілю в ZUS, або самому піти в ZUS і подати письмову згоду, або повідомити ZUS поштою.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! Якщо ви їдете з Польщі на термін понад 30 днів і не повідомите ZUS, ви будете зобов'язані повернути кошти, нараховані вам після від'їзду, причому із відсотками!

II. ➔

РЕЦЕНЗІЇ ТА ОГЛЯДИ

Український поет – про «острови вірогідності»

Богдан Задура виконав прекрасний переклад збірки віршів українського поета, перекладача, автора численних есеїв, літературного критика Василя Лозинського. Її надрукував Державний видавничий інститут у 2019 році, називається вона «Свято після дебошу». У книжечці представлено також ілюстрації самого автора.

Якби всі читали поезію, світ, мабуть, був би інакшим, а кожен із нас, краще відчував би зміни, які відбуваються серед буденності нашого життя — у стосунках з іншими людьми чи в нас самих. Очікуючи на літак у віденському аеропорту, автор питає нас:

(...) скільки часу залишається на поезію:
15 хвилин, 10 хвилин,
1 хвилина, 15 секунд?
читаю і немовби не зауважую
турбуленції (с. 32).

Зміни, що стаються у світі, є причиною того, що в нас чимраз більше зростають розбуджені програмістами нових технологій потреби, які кілька років тому соціолог Ян Щепанський назвав «отічними»: такими, що оточують і наповнюють наш щоденний побут прагненням здобути якісь матеріальні блага чи зайві цінності для покращення життя. У вірші «Мова програмування», яким розпочинається книжечка, поет наводить незліченну кількість людських прагнень, серед яких — додаток для смартфона, який достатньо було би тільки попросити:

почисти замість мене зуби,
розшируй замість мене взуття,
зніми його та розвалися
на ліжку в кімнаті з видом на океан,
знищ замість мене всі віруси на компі.
не купуй замість мене телевізора (...) (с.7).

Кожен із творів — це перлина, що виблискує даром спостереження автора, який скеровує увагу на все, що (...) відіграє в нашому житті вирішальну роль, бо ми насолоджуємося собою, не відписуючи на мейли (с. 8). Коли Василь Лозинський вирушає в Лейпциг на концерт електронної музики, він реагує віршем на роботу охоронця, який забороняє комусь пройти з пляшкою горілки.

зате німецький охоронець повірить,
що українець,

щоб увійти на концерт,
кількома ковтками може випити
пляшку до дна або недопиту
викинути у смітник (с.12).

Поет має право нарікати на молоде покоління, мінімалістський та споживацький підхід до життя. Я трохи його розумію, коли він пише:

Встаю вранці і нагадую собі, що
потрібно щось записати, перш ніж
вийду з дому пообідати (...) (с. 35).

Коли я забуваю зайти у блог, щоби опублікувати вночі свій черговий запис, то вранці дружина отримує тривожне смс із питанням, чи я не захворів, чи не сталося чогось поганого. Я визнаю рацію Лозинського, що з писанням є (...) як з музикою, чути її тільки тоді, коли настає тиша, хоч не потребує стін, освітлення, ані парцелі.

Мій сьогоднішній матеріал не є аналізом у стилі «що поет мав на увазі», оскільки він сам, утікаючи в метафори, ділиться з нами надією, що вони не знівелюють його віршів. Кожен твір — як мікрорепортаж, феноменальний синтез ситуативних переживань.

(...) колись вважатиметься туризмом,
а рекламним девізом бюро подорожей
буде
«Умікайте!» (с.45).

І все ж це таки сталося в реальності. Співвітчизники поета змушені були втікати від злочинної агресії здичавілих орд російської армії, і то без допомоги туристичних бюро. Мільйони матерів із дітьми, хворих і старших осіб шукали притулку і сховку від насильства, гвалтування, грабежів, геноциду. Чи поділяли би вони тугу поета за до-

мом, яку він відчував кілька років тому під час подорожей до Америки чи по Європі?

Не можу почуватися чужим
у цій країні, та все ж не можу
її любити так, як все, що є родинне,
окрім родини, але коли
пишу оце, то я не в цій країні і не в цій
родині (...) (с.49).

Як добре, що ми змогли прийняти у своїх домівках жертв жорстокої війни, намагаючись зробити так, щоби вони не почувалися у нас чужинцями. Завдяки цьому ми отримали урок метафорично усвідомлюваного миру, яким могли наділяти людей, позбавлених власного місця у Вітчизні. Ми створили «Острови вірогідності», про які поет пише:

Зазвичай народи вчать на
чужих помилках, у чужих краях.
Де була війна — запанує мир,
де потрібно когось навчати —
там є вчитель.

Коли просять, щоб мовчати,
то означає,
що те, що сказано, було слухним.
Чи ж бомбардуватимуть атомними
боєголовками острови вірогідності?
(...) (с. 53).

Аби тільки цього не сталося — хоча це питання поет поставив ще у січні 2015 року в Києві. Спливло від того часу сім років, і ми вже знаємо, що не всі міста і села в Україні виглядають так само, як колись.

Богуслав СЛІВЕРСЬКИЙ

Переклад з польської: Микола Лесюк,
Івано-Франківськ, Україна

Чи пустять мене назад до Польщі, якщо 90 днів біометрії вже використано? Якщо з моменту перетину кордону з країнами ЄС у вас закінчилось 90 днів, після яких ви плануєте повернутись до України або виїхати до іншої країни, побути там певний термін і повернутись назад до Польщі — тоді у вас дійсно можуть виникнути проблеми, і вас можуть не впустити до Польщі. Звертаємо вашу увагу, що остаточне ухвалення рішення про пропуск громадянина України на територію Республіки Польща або відмову у в'їзді залишається виключно за Прикордонною службою Республіки Польща! Ми стикалися з різними суперечливими ситуаціями. Наразі можна зробити висновки, що у вас має бути вагома підстава для поїздки в Україну і так само — для повернення в Польщу. Що робити у такій ситуації? Перш за все, зважити всі ризики, адже, як ми кажемо нашим відвідувачам, «бути біженцем під час війни можна лише одного разу». Якщо ви все ж вирішили їхати до України (або іншої країни), то слід написати листа до Прикордонної служби (пол. Straż Graniczna) з питанням, чи впустять вас назад до Польщі у разі, якщо 90 днів біометрії вже використано. При цьому вкажіть, будь ласка, всі причини поїздки до України. Цей лист можна написати до Прикордонної служби з довіреного профілю. Якщо відповідь буде негативною, тоді для повернення до Польщі вам треба буде або зробити візу, або перечекати 90 днів, після яких ви знову можете повернутись до Польщі. Можна скористатися ще однією порадою: при поверненні до Польщі задекларувати на кордоні, що ви втікаєте від війни. Але знову ж таки, рішення про відмову у в'їзді залишається виключно за Прикордонною службою Республіки Польща.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ! 30 червня президент Республіки Польща Анджей Дуда підписав Закон від 8 червня 2022 р. про внесення змін до Закону «Про допомогу громадянам України у зв'язку із збройним конфліктом на території України» та деяких інших законів. За новими правилами, якщо людина виїжджає з Польщі більше ніж на 30 днів і тим самим втрачає статус UKR, відтепер в межах Шенгенської зони його можна буде відновити. Також статус UKR можна буде відновити, якщо людина повернулася з України. Проте, в такому випадку причина повернення має бути обґрунтована, а саме — активні бойові дії за місцем проживання особи.

«Немає нічого більш постійного, ніж тимчасове». Багато біженців з України, які приходять до нас на консультації, очікують найшвидшого закінчення війни, щоб повернутись додому. Че-

рез це вони не йдуть на курси польської, не влаштовуються на роботу, не ведуть дітей до шкіл тощо. Але ніхто не знає, коли закінчиться ця війна. І доки одні чекають і перебувають у шоківому стані, депресії, невизначеності, інші просто використовують будь-які можливості. І часом роблять це надзвичайно успішно. Тож не залишайтеся на самоті зі своїм болем, шукайте однодумців, осередки українців, культурні події тощо. Йдіть на курси польської, у будь-який спосіб покращуйте свої знання, навички та кваліфікацію. Нашим чоловікам в Україні дуже потрібна підтримка і важливо знати, що їхні родини не просто в безпеці, а що у їхніх дружин, дітей, батьків «все гаразд», наскільки це можливо. Облаштовуйте своє життя, влаштовуйтеся на роботу, допомагайте Україні і тим самим прискорюйте нашу перемогу! І пам'ятайте, ви будь-якої миті можете повернутись

додому, в Україну. Але доки ваш дім тут, в Польщі, подбайте про те, щоб цей час був проведений вами з користю.

Інфолінія Українського дому у Варшаві працює з 09:00 до 19:00 щодня (з понеділка по неділю) +48 727 805 764. Подзвонивши на інфолінію, ви отримаєте інформацію з питань легалізації перебування, волонтерства, допомоги з житлом для біженців. Також тут можна отримати юридичну, медичну, психологічну допомогу.

На консультацію можна також прийти стаціонарно до Українського дому у Варшаві. Вас приймуть волонтери за адресою: Заменгофа 1.

Продовження читайте
в наступному номері

Інформацію підготувала
експертка консультативного пункту
Українського дому у Варшаві
Наталя ШИЛОВА

Робота інфолінії

Фото надала авторка статті

AMPHITHEATER Czos Lake, Mrągowo

22 / 07 / 2022 / 18.00

Kup bilet - <https://swiper.site/odczujukraine>

kup bilet

KONCERT TEATRalny ЗІДЧУЙ УКРАЇНУ

ODCZUJ UKRAINE

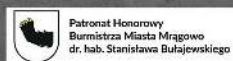

KALUSH ORHESTRA (EUROVISION 2022 WINNER)
KAZKA | Jerry Heil | WELLBOY | DAYTON | Marianna Druzhynets
Gość specjalny - **SARIUS**

Cel koncertu: zbiórka funduszy na pomoc kobietom i dzieciom, które zostały poszkodowane w związku z wojną w Ukrainie oraz wszystkim ludziom, którzy potrzebują opieki i zabezpieczenia.

Współpraca:
Olsztyński
oddział ZUWP

organizator

Nasze Słowo

Adres: Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa,
tel.: prenumerata i reklama – tel./fax 22 677-88-10,
redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46,
redakcja – 22 677-84-45.

E-mail: redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl

Internet: www.nasze-slowo.pl

Kolegium Redakcyjne: Khrystyna Zanyk, Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk, Daryna Popil.

Zespół redakcyjny: redaktor naczelny – Khrystyna Zanyk, zastępca redaktora naczelnego – Paweł Łoza, sekretarz – Tetiana Daniuczenko, redaktorzy – Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), Katarzyna Komar-Macyńska (Przemys), redaktor stylistyczny – Olga Rusina, redaktor techniczny – Olga Michaluk, prenumerata, reklama – Łesia Korostatewycz.

Współpracownicy: Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Bogdan Tchórz (Górowo Iławeckie), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Oksana Kulczewycz (Legnica), Jerzy Gawryluk (Bielsk Podlaski), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Oleksandra Iwaniuk (Warszawa), Zhanna Kuznietsova (Kijów), Ivanna Kyliushyk (Warszawa), Svitlana Melnyk (Kraków), Ivan Kysloshchuk (Lublin), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniński (Gładyszów).

Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa,
tel.: 22 679-96-77 (sekretariat),

E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl

Internet: <http://ukraincy.org.pl>

Fotoskład: Redakcja „Nasze Słowo”

Druk: Drukarnia „Efekt”. Nakład 2300 egz.

Pismo dofinansowane ze środków dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat w PLN:

47 1160 2202 0000 0000 5515 6292

Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD:

IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292

BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX

Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat tylko w USD:

IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196

BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX

Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbliżone z poglądami redakcji.

Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy.

Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika. Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa” wyłącznie za zgodą redakcji.

Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Słowo” dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w kioskach RUCH-u, w wybranych EMPIK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Prenumerata realizowana przez RUCH S.A.:

Zamówienia na prenumeratę można składać bezpośrednio na stronie

www.prenumerata.ruch.com.pl

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: prenumerata@ruch.com.pl

lub kontaktując się z Centrum Obsługi Klienta „RUCH” pod numerami: 22 693 70 00

lub 801 800 803 – czynne w dni robocze w godzinach 7⁰⁰ – 17⁰⁰.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Statki wyrażają точку zoru autorów i nie mogą być utożsamiane z oficjalną pozycją Ministra wewnętrznych spraw i administracji.

Фонд розвитку демократії, освіти, культури та активізації ДЕКА (DEKA), який керує Початковою школою №2 ім. Тараса Шевченка у Білому Борі, організовує набір учнів до початкової школи на 2022/2023 навчальний рік.

Якщо ви зацікавлені у навчанні у школі, зв'яжіться з нами за тел. 94-37-39-026, 94-37-39-020, 511-533-505 або електронною поштою: zs2bb@op.pl.

На сайті sp2bbor.eu можна завантажити документи для нових учнів:

1. Умови прийому учнів до початкової школи.
2. Заява до школи – двомовна.
3. Заява на місце в гуртожитку.
4. Заява батьків про включення дитини/учня до вивчення мови національної меншини в початковій школі.
5. Заява на медичне страхування для іноземців.
6. Згода на проїзд дитини з гуртожитку до місця проживання.
7. Батьківська згода на поїздку.

Необхідні документи:

- ▶ заява про вступ до школи (додаток 1),
- ▶ заява на поселення в гуртожиток (додаток 2),
- ▶ номер PESEL учня,
- ▶ 3 фотографії (підписані іменем та прізвищем і датою народження),
- ▶ фотокопія вашої медичної картки,
- ▶ скорочена копія свідоцтва про народження,
- ▶ копія декларації про вибір лікаря первинної медичної допомоги.

Фонд ДЕКА (DEKA) створив спеціальний фонд стипендій для учнів, які досягають успіхів, дуже добрих шкільних результатів, мають вище середнього рівня знання та досягнення, але часто не мають фінансових ресурсів для продовження навчання. Допомогу отримують учні шкіл з українською мовою викладання у Білому Борі.

Школа також адресує свою пропозицію дітям мігрантів з України, які працюють у Польщі, особливо в Західнопоморському та Поморському воєводствах. Для учнів з України ми пропонуємо заняття українською мовою, а також додаткові уроки польської мови, щоб вони могли швидко адаптуватися у Польщі.

Школа безкоштовна! Крім цього, ми надаємо гуртожиток з цілодобовим харчуванням за дуже низькими цінами.